

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na czwarty kwartał 1858, od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu 3 zlr. 45 kr.
z poczta 4 zlr. 30 kr.

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holndya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 26. września. J. c. k. apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z 24go b. m. opuścić najlaskawiej resztę kary siedmiu areztantom domu karnego we Lwowie.

Sprawy krajowe.

(Nadanie tytułu. — Udzielenie krzyża zastugi. — Nowiny dworu. — Przesyłki srebra. — Obchód pogrzebowy Arcyksiężny Małgorzaty. — Telegram Arcyksięcia Ludwika do magistratu w Insbruku.

Wiedeń, 24. września. Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższym dyplomem podpisanym własnoręcznie wynieść właściciela dóbr ziemskich w Galicyi, *Leona Rzewuskiego*, najlaskawiej do godności hrabi cesarstwa austriackiego.

— Jego c. k. apostolska Mość raczył najlaskawiej nadać najwyższą uchwałę z dnia 14. września b. r. nauczycielowi w Karlsbergu na Bukowinie, *Antoniemu Kreutz*, w uznaniu jego długoletniej służby w szkolnym zawodzie, srebrny krzyż zastugi.

— Odjazd Ich Mość Cesarstwa do Ischl postanowiony jest na przyszły tydzień.

— Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Leopold, po skończonej inspekcji wojska w Prusiech otrzymał król. pruski szósty pułk piechoty jako komendant i opuścił Berlin 21. b. m. a po krótkim pobycie w Wrocławiu stanął tu znowu 22. b. m.

— Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Ludwik Wiktor przybył 21. b. m. z Maichowa do Salzburga, nocował w c. k. rezydencji zimowej i 22go zrana odjechał do Ischl.

— Jej królewicz. Mość Ludwika, księżna bawarska spodziewana jest na przyszły tydzień w Ischl, ażeby niejaki czas zabawić u Ich Mość Cesarstwa Austrii.

— Temi dniami nadeszły tu ponownie z Frankfurtu wielkie przesyłki srebra dla banku narodowego.

— Jego cesarzewiczowska Mość Arcyksiążę Ludwik Wiktor wstąpi jak słycać w stopniu oficera do c. k. marynarki.

— Świta Ich Mość Cesarstwa wraz z dworem stanąć ma w Ischl już dnia 1. października.

— W środę dnia 22go b. m. wieczor o 8 godzinie przywieziono do tutejszego dworca południowej żelaznej kolei osobnym pociągiem, zwłoki Jej cesarzewiczowskiej Mości, w Monza zmarłej Arcyksiężny Małgorzaty, urodzonej królowny saskiej.

Na przyjęcie zwłok czekali tam c. k. pierwszy ochmistrz J. K. książę Lichtenstein, dwie damy dworu, dwóch c. k. szambelanów, przyboczna gwardya i innych wiele osób ze dworu.

Po złożeniu trumny na przygotowanym karawanie, ruszył pogrzebowy pochód z dworca kolei żelaznej drogą od belwederu, gdzie duchowienstwo poświęciło zwłoki, potem ulicą zwaną „Heugasse“ na most Elzbiety, ulicą „Explanadestrasse“ i bramą główną do Burgu.

Na dziedzińcu „Schweizerhof“ zdjęto trumnę, wniesiono do przedsiönka parafialnego kościoła burgu, jeszcze raz poświęcono zwłoki, poczem zaniesiono trumnę do kościoła, gdzie została ustawioną na przyrządzonym katafalku.

— Wczoraj, we czwartek 23go o godzinie 8 zrana, zaczął się wolny wstęp dla publiczności do nadwornego kościoła w burgu

cesarskim, gdzie w zamkniętej trumnie złożono szanowne zwłoki ś. p. Jej cesarzewiczowskiej Mości, najdostojniejszej Arcyksiężny *Małgorzaty*.

Nawa kościoła była obita czarno, ławki przykryto czarnem sukmem, ołtarze przesłonięto czarnymi zaponami (na których znajdowały się herby zgastej Arcyksiężny), katafalk obstawiony dokoła światłem rześistem przykryto sukmem czarnem, pod samą trumną podścielono złotogłów, a po-nad nią znajdował się czarny baldakin zwieszony.

Na trumnie złożono cesarską koronę książęcą, kapelusz arcyksiążęcy, tudzież odznaki krzyża gwiazdzystego, a na czarnych poduszkach aksamitnych parę białych rękawiczek i wachlarz.

— Podczas wystawy trzymała c. k. gwardya przyboczna straż honorową przy katafalku, a duchowienstwo, służba pokojowa, odźwierni i służba przyboczna odbywali nabożeństwo godzinne. — Od godziny 8 do 12 odprawiano u wszystkich ołtarzy mszę świętą, o godzinie 10 odśpiewała Kapela nadworna „Miserere“, a od 12 do 1szej uderzano we wszystkie dzwony kościelne.

— Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Karol Ludwik wydał do miejskiego magistratu w Insbruku następujący telegram:

Już dawniej było mojem życzeniem, ażeby serce mojej wiekopomnej małżonki spoczywało w wiernym Tyrolu, gdzie je tak kochano i umiano cenić wartość jego; niech więc będzie przechowane w nadwornej kaplicy Insbruku. Prośba miasta względem złożenia w niem części zwłok przyniosła ulgę stroskanemu sercu memu, i ponowny ten dowód przywiązania przyczyni się poniekąd do ułatwienia mego powrotu do Tyrolu.

Bruk, 19. września 1858.

Ameryka.

(Proklamacya gubernatora w Nowym Yorku. — Doniesienia z Meksyku. — Wiadomości bieżące. — Pożar w Jacmel.)

Nowy York, 9go września. Z powodu zburzenia budynku kwarantany na „Staten Island“ i złośliwego obejścia się ze słabymi, wydał gubernator państwa „Nowy York“ proklamacyę, w której oświadcza: „ponieważ hrabstwo Richmond znajduje się w stanie insurekcji, zatem zostanie wysłany do kwarantany dostateczny oddział wojska dla obrony własności państwa i życia słabych. Na tymczasowo umieszczenie słabych przyrządzono obszernie baraki. Słabi ucierpieli bardzo wiele.“

— Afrykanie, których uwolnił okręt „Delphin“, mają być wysłani, jak słycać, pod opieką osobnego urzędnika do Liberyi, gdzie aż do dalszych rozkazów utrzymywani będą na koszt rządu Zjednoczonych stanów.

— Dotąd jeszcze nie ustaje żółta febra srożąca się w Nowym Orleanie i Charlestownie. W pierwszym tygodniu b. m. padło w Nowym Orleanie ofiarą tej zarazy 450 osób.

— Według wiadomości z Meksyku zdobyli liberaliści miasto Tampiko na dniu 25. sierpnia. Jenerał Miramon i reakcya znajdowali się w bardzo przykrem położeniu, a jenerał Vidaurri koncentrował w San Luis 10.000 żołnierza w zamiarze uderzenia na stolicę.

— Według doniesienia z Port au Prince (Hayti) z 21. sierpnia, powstał dnia 15go sierpnia wieczór pożar w Jacmel przy ulicy de la Mer i ogarnął zabudowanie celne i biuro portowe. Zgorzało oprócz tego 18 domów w najbogatszej i najpiękniejszej dzielnicy miasta do szczętu, a dla gwałtowności ognia niewiele tylko uratowano ruchomego majątku. By powstrzymać dalsze szerzenie pożaru, zerwano 7 zabudowań przyległych. Zaczęły palić się także i więzienia, lecz powiodło się ogień wcześniej przytłumić. Szkodę ogólną obliczają na 4 miliony gardenów hajtyjskich.

Hiszpania.

(Dekret rozwiązania Korteżów obwołany.)

Urzędowa gazeta madrycka zawiera dekret królewski, którym rozwiązano Korteży, a zwołano nowe prawodawstwo do 1. grudnia. Dekret ten datowany jest z Koruny.

Anglia.

(Leviathan. — Oczyszczenie Tamizy. — Traktat chiński nadesłany. — Wiadomości bieżące. — Zarys nowego bilu reformy.)

Londyn, 21. września. Co do „Lewiatana“ donoszą z pewnością, że dotychczasowi właściciele zawiązują nowe towarzystwo i w tym zamiarze chcą wydać 330.000 akcji po jednym funcie szterlingu. Taki kapitał jest niezbędnie potrzebny, ażeby dawny dług (90.000 funt.) umorzyć. Odnośny prospekt będzie temi dniami wydany. Oblicza akcyonaryuszom dywidendę 15 pct, jeżeli okręt sześć razy rocznie do Ameryki popłynie.

— Według sprawozdania inżyniera mr. Bazalgette do urzędu budownictwa w stolicy będzie Tamiza na przyszłe lato zupełnie „uzdrowiona.“ W ogóle wysypano do kloaków 3666 jardów wapna, co kosztowało nie mniej jak 3999 funt. sztr. Od 14 dni nie zażywa Tamiza już żadnej medycyny.

— Dziennik *Times* donosi: „P. E. N. A. Bruce, brat Jego Excelencyi Earla Elgin przybył w sobotę z Marsylii i Chin do Londynu i przywiózł traktat zawarty między Anglią a Cesarzem Chińskim. Zaraz po swem przybyciu udał się do ministerium spraw zewnętrznych do drugiego sekretarza państwa i członka parlamentu p. Seymour Fitzgerald i miał z nim konferencyę. W kilka godzin później odjechał p. Bruce do Knowesley-Park w Lancashire dla odszukania p. Earla Derby, którego spodziewano się tam w sobotę z Balmoralu.

— Lord Palmerston odjechał wczoraj w południe do Broadlandu, gdzie na następujące 4 tygodnie wiele zaproszono gości.

— Dziennik *Court Journal* pisze, że książę Małakowy wkrótce opuści Londyn i że przy pożegnaniu otrzymać ma order Bath.

— Z Dublina piszą, że mocniejsze obwarowanie wybrzeży rozciągać się ma także i na Irlandyę, a głównie odnosi się to do Spike Island, które panuje nad wstępem do portu Quenstown i które w połączeniu z warowniami Carlisle i Caneden tworzy linię największej wagi.

— Dziennik *Times* tłumaczy wzrost francuskich funduszów z tego, że polityczny widok Francji i Anglii wyjaśnił się znowu, przyczem dodaje, że dobre porozumienie nie tak łatwo zachwieje się między temi państwami.

— Dziennik *Observer* umieszcza przesłany sobie od sekretarza stowarzyszenia reformy zarys nowego bilu reformy. Wstęp pisma tego zaczyna od wykazania konieczności lepszego niż potąd urzędzenia zastępstwa krajowego stosownie do liczby mieszkańców, tudzież do podziału majątku w Anglii i Walii. Wykazuje następnie, że słuszną i potrzebną rzeczą, by niektórym mniej znacznym powiatom odjęto prawo wysyłania deputowanych do izby niższej, a natomiast nadano je wielkim i zamożnym powiatom nie posiadającym potąd tego prawa. W zarysie rzeczonem nie wspomniano o rozszerzeniu prawa głosowania, gdyż wnioskodawca liczy na to, że równocześnie przedłożony będzie zapewne parlamentowi i inny bil odnoszący się do tej sprawy. Według nowego projektu odpadłoby od tego prawa 81 istniejących teraz powiatów wyborowych.

Francya.

(Wycieczka Cesarza do Sabres. — Reformy celne w projekcie. — Pismo księcia Napoleona. — Trudności paszportowe. — Nagrody akademii sztuk pięknych. — Wiadomości bieżące. — Jurysdykcyje konsularne. — Dywizya wojenna na wodach chińskich.)

Paryż, 21. września. Przeszłej soboty robił Cesarz z Biarritz znowu wycieczkę, tą razą do swojej majątności Sabres, by zwiędzić tam zakłady agronomiczne, i przegląd ten trwał pięć godzin spełna. W ciągu jednego roku wystawiono w tej majątności cesarskiej siedm folwarków, zasadzono na 1200 hektarach stepowych sosny, dęby i kasztany, 200 hektarów skopano, a 40 zorano; następnie pociągnięto 100.000 metrów dróg, kanałów odpływowych i rowów. Cesarz zadysponował sam na przyszły rok roboty, mianowicie założenie obszernych łąk i wystawienie jeszcze 7 folwarków.

— *Monitor* zawiera notę, w której zaprzeczono, jakoby rząd zamierzał o reformie porządku cel w Algierze, i pismo księcia Napoleona popierające usilnie tę reformę. Osnowa noty dziennika urzędowego jest taka:

— Od kilku dni donoszą rozmaite dzienniki o tem, jakoby rząd cesarski zamierzał wprowadzić znaczne zmiany w handlowym systemie w Algierze. Domniemane te plany i polemika, jaką wszczęto z tej przyczyny, wywołały nieluzną obawę w niektórych miastach fabrycznych. Lecz na zupełne uspokojenie mieszkańców niechaj posłuży ta wiadomość, że rząd nie ma bynajmniej zamiaru zmieniać w czemkolwiek ustaw celnych w Algierze, któremi określono zasady stosunków handlowych tego kraju z Francją.

Pismo księcia Napoleona adresowane jest do Michała Chevalier jak wiadomo prezydenta rady jeneralnej w departamencie Herault, i który ponawia co roku wotum swe za systemem handlu wolnego. Oto dosłowna osnowa tego pisma:

Szanowny Panie! Otrzymałem pismo Twe z 29. sierpnia, którym przesłałeś mi protokół obrad rady jeneralnej. Radbym uczynić zadość życzeniom rady jeneralnej i Twoim panie prezydencie (co

do zwiedzenia zatoki w Cette), lecz że mi i tak nie pozostaje dośyć czasu do odbycia podróży do Algieru, przeto zapewne nie będę mógł zjechać do Cette. Pojmuję jednak całą ważność tego pięknego portu i wspólność widoków jego z handlowemi sprawami Algieru. Radbym szczerze pomówić z panem o przyszłości rokującej pomyślnie o rozwoju kolonii naszej. Kwestya względem wolności handlowej rozpoznawana na posiedzeniu rady jeneralnej departamentu Twego jest całkiem po mojej myśli. Przemysł nasz z każdym dniem się wzmacnia, a wkrótce nadejdzie ten czas, kiedy rewizya naszej taryfy celnej nikomu już straszną nie będzie. Chciej pan radzie jeneralnej oświadczyć te moje uczucia i ubolewanie, i przyjmij wyraz wysokiego poważania mego. Książę zawiadujący ministerstwem dla Algieru i kolonii.

Napoleon (Jerome).

— Francya obostrzyła jak wiadomo u siebie przepisy co do wpuszczania przez granicę robotników przychodzących ze Szwajcaryi, którzy oprócz dawniejszych książeczek wędrownych wykazać się teraz muszą jeszcze i wydymowanym w porządku paszportem. Lecz mimo to obstaje kanton genewski przy dawniejszem swem postanowieniu, i nie przyzwala na wydalenie licznych w tym kantonie wychodźców francuskich. Temi dniami odjechał komisarz policyi Lerat do Berna głównie dla załatwienia tej sprawy.

— Mactwo wielu przedsiębiorców przemysłowych przywiodło ich rychło do upadku, a obecnie siedzi uwięzionych przeszło ośmnastu wierników rozmaitych stowarzyszeń na akeye, nie licząc już bardzo licznych procesów sądowych, jakie wytoczono administratorom i innym urzędnikom tych stowarzyszeń.

— Akademia sztuk pięknych przyznała nagrodę wyznaczoną przez Bordin'a za napisanie „historii rzeźbiarstwa i ornamentyki we Francji, począwszy od 6stolecia do końca panowania Ludwika XIV,“ współubiegającemu się Henrykowi d'Escamps; pierwszą wielką nagrodę architektoniczną otrzymał Coquard z Paryża, uczeń p. Lebas, a drugą Thierry z Paryża, uczeń pp. Thierry i Lebas.

— Na posiedzeniu paryskiej konferencyi na dniu 21. sierpnia wyteczono także kwestyę względem nadużycia, jakie dopuszczają się w wykonaniu konsularnej jurysdykcyi. Przy układach nad paryskim pokojem brano także ten przedmiot na dniu 25. marca 1856. pod obrady, i uznano potrzebę zrewidować stypulacye ustanawiające handlowe stosunki Porty do innych mocarstw, równie jak położenie w Turcyi mieszkających cudzoziemców. Zgodzono się na konferencye w Konstantynopolu dla przystosowania starej stypulacyi do nowych reform w Turcyi. Na konferencyi w upłynionym miesiącu nie przyszło do zgody; niezaprzeczano wprowadzenia nadużycia konsularnej jurysdykcyi, ale niechciano zrozumieć propozycyi Porty znieść tę jurysdykcyę, tylko przyobiecywano zapobiedz nadużyciom. Ta uchwała dlatego jest ważną, że uchyla punkt, który nie dopuszczał utrzymywać w Konstantynopolu dobrą policyę. I słusznie wyrzekł Ali Basza na konferencyach pokoju; że „dawne postanowienia tworzyły w rządzie różnaitość rządów, a co stawiało tamę wszelkiemu ulepszeniu.“

Telegrafem już doniesiono mianowanie wiceadmirala Rigault de Genouilly, i że mu prócz naczelnego dowództwa dywizyi na chińskich morzach nadano także stopień naczelnego wodza korpusu wyprawy na tych wodach; w tem upatrują nowy dowód, że rząd czyni stanowcze przygotowania do wyprawy na Anam, czyli właściwiej w zatokę Tuzo. Francya posiada teraz ośmnaście wojennych okrętów na wodach chińskich.

Belgia

(Kongres w sprawie własności literackiej.)

Bruxela, 17. września. Niedawno donosiłem ztąd o kongresie, który zebrać się ma 27go b. m., i naradzać się będzie nad zasadą prawa własności literackiej i artystycznej, tudzież nad zaprowadzeniem jednakowego w tej mierze prawodawstwa w rozmaitych krajach europejskich. Komitet przewodniczący ogłosił już kilka przychylnych oświadczeń z krajów postronnych, a zgromadzenie będzie zapewne dość liczne. Wielu znakomitych literatów, artystów, dyrektorów teatru i księgarzy z Francji, Anglii i Belgii zapowiedziało już swój przyjazd, a z Niemczech spodziewają się kilku najcenniejszych jurystów, którzy dawniej już stawali w obronie tej sprawy, i gruntownie o niej pisali, jak niemniej i znacznej liczby deputowanych stowarzyszeń literackich i artystycznych.

Holandya.

(Otwarcie sesyi stanów jeneralnych.)

Haaga, 20. września. Dziś w południe o godzinie 1szej zagał Król w towarzystwie księcia Oranii posiedzenia Stanów jeneralnych następującą mową od tronu:

„Szanowni Panowie! Uroczystość ta przybiera dla mnie dnia dzisiejszego większe znaczenie niż zwykle. Widząc ukochanego syna mego najstarszego obok siebie w chwili zagajenia Stanów jeneralnych, wnoszę myśl moją z wdzięcznością do Boga, że go raczył zachować, zdolności jego rozwinąć, i młodości jego w tylu względach pobłogosławić. Naród przez was szanowni Panowie reprezentowany obchodził ten dzień uroczysty, w którym nowy książę Oranii rozpoczął zawód swój polityczny. Dowody przychylności dla Domu mego, jakie przy tej sposobności złożono, obudziły tem żywszą jeszcze chęć we mnie poświęcenia wszystkich sił moich dla dobra kraju, za który wielu z przodków moich krew swoją przelało, a każdy z nich usiłował przyłożyć się do jego szczęścia. Jest to

zadaniem rządu mego, by mu zapewnić swobodne używania dobrodziejstw cywilizacji i pokoju. Stosunki moje do wszystkich mocarstw są jak najpomyślniejsze. Również ułatwiono już zawarciem temi czasy konwencji wymianę prac umysłowych z państwem ościennem. Rząd mój pracuje nad tem gorliwie, by coraz bardziej usunąć trudności, na jakie handel nasz natrafia jeszcze w posiadłościach indyjskich, a cesarstwo Japonii jest już otwarte dla handlu powszechnego. Bezpieczeństwo kraju wymaga jednak, by w obronie jego utrzymywano znaczną siłę zbrojną. Mogę Was upewnić szanowni Panowie, że tak armia lądowa jak i okrętowa jest w stanie najlepszym. Przychody publiczne pomnażają się za łaską Bożą i dzięki pokojowi. Przesilenie finansowe, jakie przed kilkoma miesiącami zagrażało handlowi i przemysłowi, ustało już zupełnie. Zniwa tegoroczne są nad wszelkie spodziewanie pomyślne. Szczegóły, jakie Wam przy sposobności przedłożenia budżetu będą wykazane, mogą najlepiej poświadczyć o pomyślnym stanie finansów publicznych. O pielęgnowanie sztuk pięknych i umiejętności staram się usilnie. W zamorskich posiadłościach naszych panuje również porządek pożądany i dobrze się im wiedzie. Rząd mój wspiera ogólną i sprawiedliwą administrację materyjalną i umysłowy rozwój, i szanuje urządzenie ludności miejscowej, a tym sposobem jedna zaufanie i szacunek dla narodu holenderskiego. Lecz na wypadek ubliżenia władności naszej, mamy na każdym miejscu potrzebnem liczne siły zbrojne tak lądowe, jak i okrętowe, które powagą naszą utrzymać zdołają. Tak dobre powodzenie nasze, szanowni Panowie, powinno nas tem bardziej jeszcze pobudzić do ulepszenia instytucji publicznych i do ich uzupełnienia. Przygotowano już nowe lub zmienione projekta, które wkrótce będą Wam przedłożone. Nim się jeszcze ukończy sprawdzenie budżetu, przedłożona Wam będzie także i propozycja względem uregulowania kolonialnych rachunków finansowych. A chociaż budowa kolei żelaznych, względem której przedłożone Wam będą w czasie niedługim projekta, jak niemniej i konieczne wsparcie pieniężne dla niektórych gmin podupadłych, wymagają ofiar ze skarbu publicznego, to jednak dozwala mi położenie finansowe kraju ulżyć nieco podatków publicznych. Wkrótce też weźmiecie pod obrady kilka projektów w sprawie opłaty podatkowej, a równocześnie odbywać się będą czynności administracyjne względem dalszego umorzenia długów skarbowych. Zawsze przykro mi było słyszeć o ludności niewolniczej pod panowaniem holenderskiem, i spodziewam się, że przedsięwzięte środki dla uchylenia tej przykrości będą mile przyjęte. Rząd mój postaraj się już i o to, by w drodze wspólnego porozumienia uchylić niepewność trybu sądowego i administracji. Należy przedewszystkiem zaprowadzić kodex karny odpowiedny ustawie konstytucyjnej: co do zasad, na jakich ma się opierać, osiągnięte będzie zdanie Wasze, i możecie nad tem obradować przy sposobności przedłożenia Wam projektów względem sądownictwa. W liczbie projektów, które przedłożone Wam będą niezwłocznie, znajduje się projekt względem prerogatyw i obowiązków rady państwa, względem rewizji oznaczenia powiatów wyborowych, transportu i przewozu wychodźców, rozporządzeń co do bezpieczeństwa na kolejach żelaznych, względem organizacji milicji narodowej i policyi medycynalnej. Ważność prac tych wznosi uczucia moje jako Króla i opiekuna narodu, i uświetnia uroczystość dnia tego. I Was przemogą te uczucia, kiedy po dokonanej pracy powie Wam własne przekonanie, żeście przyłożyli się czynnie do dobra milej ojczyzny. Oby Wszzechmocny pobłogosławił tej pracy!¹⁴

Włochy.

(Tajny konsystorz. — Dwór księcia następcy neapolitańskiego. — Pogłoski z Neapolu mylne.)

Tajny konsystorz na którym mają być prekonizowani nowi biskupi, oznaczony jest na dzień 20. b. m.

Z Neapolu donoszą: Pierwszym ochmistrem nadwornym księcia następcy mianowany będzie książę di Sangro lub książę Ottajano, a jeden z nich zjedzie do Mnichowa, by oficjalnie starać się o rękę księżniczki bawarskiej dla księcia następcy. Damami pałacowymi przyszłej królewiczowej mianowano księżnę di Corrigliano i księżnę S. Cesareo. Pierworodny syn wtorej małżonki Króla żenić się ma jak słyhać z córką Króla Wiktora Emanuela.

— Pogłoski sprzysiężenia obiegające w Neapolu w skutek licznych na dniu 8. b. m. przedsięwziętych arestacyi, niepotwierdzają się według doniesień dziennika *Independance belge* a na Marsylię nadeszła wiadomość, że na dniu 9. b. m. już wypuszczono uwięzionych.

Niemce.

(Komisyje naukowe. — Stosunki kościelne z rządem.)

Mnichów, 19go września. Rozporządzeniem królewskim z dnia wczorajszego rozwiązano tu komisję mianowaną przed kilkoma laty dla rozpoznania pism dawniejszych, któreby posłużyły do wyjaśnienia historii bawarskiej i niemieckiej, i równocześnie odjęto jej wsparcie pieniężne wypłacane potąd z król. kasy gabinetowej w rocznej kwocie 5000 r. Natomiast jednak ustanowiono inną komisję odpowiednią temu zamiarowi, oddano jej nagromadzone dawniej materyały i rozpoczęte prace naukowe, a nadto wyznaczono jej z teje samej kasy większy jeszcze dodatek roczny w kwocie 15.000 r. Nowej tej komisji przewodniczyć będzie Ranke w Berlinie i Sybel w Mnichowie, a w liczbie mianowanych członków znajdują się profesorowie Waiz, Heusser i Droisen. Utrzymują także, że wszyscy członkowie komisji mają raz na rok zgromadzić się

w Mnichowie, a pierwsze ich posiedzenie odbędzie się zapewne jeszcze tego roku.

Z Badenu piszą 17. września: Z wielką niecierpliwością, lecz oraz i z zupełnem zaufaniem wyglądają tu stanowczego już zawarcia konwencji ze stolicą Apostolską dla lepszego uporządkowania naszych stosunków kościelnych. Do najważniejszych w tym względzie punktów należy wyłączenie obsadzania probostw. Jak wiadomo, utrzymywało się aż do najnowszych czasów w państwach nadreńskiej prowincyi kościelnej prawo takzwanego patronatu państwa, według którego miasto biskupa, obsadzał rząd opróżnione plebanie katolickie i inne posady duchowne. Było to z uszczerbkiem praw biskupich, i z wyjątkiem prowincyi nadreńskiej, nigdzie więcej nie przychodziło, a nawet nieprzydarzało się i w takich państwach, gdzie rząd władność swoją w sprawach kościelnych według własnych widoków rozszerzył. Nasz Wielki książę usunął teraz tę dowolność, i słusność przywrócił. A gdy teraz rząd nasz przyjął już zasadę prawa kanonicznego, tedy spodziewać się należy, że się do niej i we wszystkim innem zastosuje. Państwo nie utraci nic na tem, jeśli kościołowi katolickiemu pozostawi należący mu się słusny wpływ we właściwym zakresie działalności jego, chociażby nawet zrzekł się po części i tego wpływu swego, jaki od dłuższego już czasu nieprawnie wywierał. Rzeczą bowiem dowiedzioną, że wszystko, cokolwiek tylko rządy niektóre kościołowi katolickiemu niesłusznie odjęły, wyszło niemal zawsze później nie na ich korzyść lecz na poparcie widoków stron nieprzyjaznych rządowi i dynastjom panującym.

Rosya.

(Reskrypt cesarski do ministra spraw zagranicznych. — Przepisy szkolne. — Rozporządzenie przy dworze.)

Cesarz Alexander wydał do ministra spraw zewnętrznych, księcia Gerczakowa następujący reskrypt pod dniem 11go b. m. z Moskwy:

Gdyśmy Wam poruczali ministeryum spraw zewnętrznych, oczekiwaliśmy z zupełną otuchą tych pomyślnych wynikłości jakich spodziewać się można było po toku wytkniętej Wam polityki Naszej. Już samo utrwalenie przyjacielskich stosunków między Rosją i europejskimi mocarstwami po pokoju zawartym, nadało Wam prawo do Naszej wdzięczności. Teraz usiłowania Wasze uwiecznił nowy pomyślny skutek, jak świadczą podpisane w Aichumie i Tientsynie traktaty, które położyły koniec dawnej niezgodzie względem granic z Chinami, a otworzyły nową postać w stosunkach Naszych przyjacielskich i handlowych z tem państwem. W dowód za tak ważne posługi Wasze dla tronu i ojezyny, mianujemy Was kawalerem Naszego orderu św. Jędrzeja, którego insygnia niniejszem Wam przesyłamy z rozkazem przywdziania ich i noszenia według statutów.

(podpis.) Alexander.

— Temi dniami wyszło tu bardzo obszerne rozporządzenie ministeryum wojny odnoszące się do szkół podwładnych, w których kształcą do wojskowego stanu konduktorów, topografów, pisarzy i t. d. Dla Petersburga, Moskwy, Pskowa, Medwedzi, Jarosławia, Niżno-Nowogordu, Kijowa i Kazaniu wyznacza się liczbę uczniów po 800, dla Woroneża zaś i Czugujewa po 400 a dla Tomska i Astrachanu po 150. Przed rokiem wydano rozporządzenie względem karanias osób zostających przy dworze, jeśliby dopuścili się jakowego przestępstwa. Karę stanowi najczęściej dłuższa albo krótsza służba w wojsku; zdaje się jednak, że niemusiano się ściśle trzymać przepisów w tym względzie, gdyż nowe rozporządzenie zaostrza znacznie dotychczasowe przepisy a osobiwie nakazuje ściśle lekarską rewizję czy osoby, które niesą zdadne do służby w czynnej armii, niemogłyby być zaciągnięte do wojska garnizonowego.

A z y a.

(Sprostowanie przerażających pogłosek. — Kwarantana w Jafie. — Rosyjskie Towarzystwo żeglugi. — Doniesień z Chin.)

Przesadne doniesienia o wzburzeniu Turków w Palestynie, tak prostuje korespondent *Gazety wiedeńskiej z Jeruzolimy*, 2go września. Już oddawna oburzali się tureccy mieszkańcy Gazy na to, że Grecy lubo opowaznieni firmanem, podejmowali w swej cerkwi restauracye i powiększenia. Wielu w Gazie znanych z podzegu i z podstępów, zasilali to usposobienie umysłów, więc przedłożono załobę do rady miejskiej, która miasto odrzucić jak należało, przesłała ją do Baszy Jeruzolimskiego. Tym postępkem zdało się mal-kontentom, że za nimi jest prawo, zatem pod niebytność Kajmakama, Mustafy Bega, ruszył tłum pospółstwa ku greckiej cerkwi, zburzył bramę pierwszego dziedzińca, lecz nim zdołał wyłamać drugą, zabiegł mu drogę zbrojną siłą mufty miasta i przeszkodził dalszym gwałtom. To zaś co mówiono, że zniewazono biskupa, że wyrządzono spustoszenia w wielu domach dzielnicy Franków, to wszystko jest zmyśleniem. Basza Jeruzolimy na pierwszą wiadomość sam przybył na miejsce rozruchu; nastąpiły liczne arestacye, i wielu co zawinili siedzą teraz w więzieniu w Jeruzolimie.

Wspomniony w moim ostatnim liście z 16. b. m. rozruch w północnych powiatach Palestyny nie jest jeszcze przytłumiony, i ciągle jeszcze żyjemy w niepewności. Za wstawieniem się konzułłów powiodło się zaprowadzić w Jaffie kwarantana, tak że podróżni z Alexandryi, ładunki i listy nie potrzebują już iść do Bejrutu, ażeby tam odsiadywać kwarantana, lecz mogą ją odbywać w Jafie.

W miesiącu sierpniu zawinęły po raz pierwszy okręta nowego rosyjskiego towarzystwa żeglugi parowej do Jafy; nawracają one teraz co 14 dni i, jak słyhać, w czasie pielgrzymek będą co tygodnia zawijać do Jafy.]

— *Pays* ma wiadomości z Chin pod dniem 25. lipca. Sprzymierzone siły zbrojne ustąpiły zupełnie z Tien-synu. Przed odjazdem odbierali admirałowie wizyty gubernatora i publicznych władz miasta i odwzajemniali je jak najściślej. Dniem przed odjazdem z Tien-synu dowiedziano się z Pekinu, że Cesarz po ratyfikacji traktatu, zwołał kium-kit-szu czyli radę stanu, na której liczne rozporządzenia uchwalono. Wszystkich urzędników, którzy pośrednio lub bezpośrednio byli przyczyną wojny, złożono z urzędu, Yeh został skazany na dwuletnie więzienie w fortecy, natomiast pułkownik, który dowodził artylerją fortu Pejho, został posunięty na generała, a obrońcy otrzymali nagrodę. Główna siła francuskiej eskadry stała na kotwicy w zatoce Pe-cze-li, którą wkrótce miała opuścić, ażeby do innych działań się przysposobić. W Kantonie i Honkongu stało na kotwicy kilka statków.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 22. września. Hrabia Apony, c. k. austriacki ambasador w Londynie, przybył tu z Medyolanu. — *Gazeta di Venezia* zbija pogłoskę o projekcie przyłączenia kolei tyrolskiej do włoskiej w kierunku z Brixen przez Pusterthal na Gorycey.

Paryż, 22go września. *Monitor* zawiera artykuł o korzyściach traktatu z Chinami; przyznane Francji wynagrodzenie kosztów wojennych wynosi 15 milionów franków.

Turyń, 21. września. Księżniczka Mytylda przybyła z Vassollo do Baveny i wysiadła w Albergo della Posta. Wieczorem przy blasku księżyca zwiedzała wyspy boromejskie a potem odjechała do Varese dla zwiedzenia innych, prześlicznych jezior tej okolicy. Wczoraj przybył do tej stolicy książę Aumale i adwokat paryski Jules Favre. Niektóre dzienniki turyńskie wystąpiły z panegirykami na cześć tego obrońcy Orsiniego. — Jak donosi *Piccolo corriere* panuje w Neapolu wielka czujność, nawet co do party Muratystów. — Z Genuy słychać, że w miejsce zawieszzonego dziennika *Italia del Popolo* ma wychodzić inny pod nazwą *Dio e popolo*, a dziennik *Pensiero ed azione* przeniesie się z Londynu do Genuy.

Turyń, 23go września. Jak donoszą gazecie piemontkiej z Nowary 19. b. m. poniósł dniem przedtem paropływ austriacki „Ticino“, płynąc długim jeziorem z Arony do Sesto Calende znaczne uszkodzenia, za nadejściem tej wiadomości do Arony wysłany został natychmiast statek piemontki, który holował „Ticino“ i bez dalszego przypadku sprowadził do Sesto Calende.

Genua, 21. września. Jego królewicz. Mość książę Jerzy pruski przybył tu z Turyń.

Rzym, 17. września. Sławny rytownik Pavon i mozaikarz Corochi umarli temi dniami.

Ateny, 18. września. Kwarantana na tureckie towary skrócono na 24. godzin. Spory z tureckimi władzami pogranicznymi niesą jeszcze załatwione.

Kurs lwowski.

Dnia 25. września.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	36	4	40
Dukat cesarski „ „	4	40	4	44
Półimperyal zł. rosyjski „ „	8	2	8	8
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	33	1	34
Talar pruski „ „	1	29	1	30 1/2
Polski kurant i pięciozłotówka „ „	1	8	1	9
Galic. listy zastawne za 100 złr.	80	—	80	24
Galic. obligacje indemnizacyjne } bez	81	45	82	23
5% Pożyczka narodowa } kuponów	82	45	83	24

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 25. września.

Oblig. długu państwa 5% 82 7/8; losowane obligacje 5% —; — obligacje długu państwa 4 1/2 % 73 13/16; — 4% —; 3% —; 2 1/2 % —; pożyczka loter

z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 — —; poż. nar. z r. 1854 83 7/16. Obl. banku — Akeye bankowe 951. Akeye zakładu kredytowego 249 3/8. — Akeye kolei półn. po 1000 złr. 1760. Austr.-franc. akeye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 267 1/2; kolej żelazna lomb.-wenecka 253 1/2 Akeye kolei nadciśkiej — Kolej cesarszowy Elżbiety — —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akeye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 524. Akeye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. — — Akeye niższo-austr. Towarzystwa eskompowego po 500 złr. — — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galic. 82. — detto węgierskie 82 11/16. Amsterdam —. Augsburg 102 1/2. Bukareszt 270. — Konstancyopol —. Frankfurt 101 3/8. Hamburg 74 3/8. Lipsk —. Liwurna —. Londyn — —. Medyolan 101 1/8. Marsylia —. Paryż 119. Agio duk. ces. 5 1/2.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 25. września.

Hotel rosyjski: PP. Dłużniewski Marcei, z Winniczek. — Komarnicki Bolesław, z Sasowa.

Hotel Langa: PP. Torosiewicz Kaj., z Sopowa. — Br. Ensck Franciszek, Walcesch Mik., c. k. rotmistrz, z Gródka. — Csesany Bolesł, Alberticz Adolf, Patkanyi Jan, Dunka Mik. i Hr. Spork Rudolf, c. k. porucz. z Gródka.

Hotel europejski: P. Hr. Kuryłowski Karol, z Podhajezyk. Hotel angielski: PP. Br. Dorth Lothar, c. k. porucz., z Gródka. — Van Gothen Albin, c. k. porucz., z Żółkwi. — Schindler Wiktor, c. k. porucznik, z Gródka. — Br. Wimersperg Winc., c. k. porucz., z Żółkwi.

Hotel podolski: P. Borowski Lud., z Kurowic. Do domu prywatnego: P. Hr. Potocki Alfred, z Łańcuta.

Dnia 26. września.

Hotel rosyjski: PP. Morawski Konst., z Podhorzec. — Radziszewski Med., z Krakowa. — Łodyński Stan., z Milatyna. — Ohrynowski Józef, z Michaliniec.

Hotel angielski: PP. Hr. Łoś Włod., z Janowa. — Maurecordato Mik., z Paryża. — Romaszkan Zyg., z Uherska. — Frank Ferd., z Nahaczowa. — Br. Berstett Otto, Mocheln Karol, Hr. Kövenhüller i Krätzer Edw., c. k. porucz., z Gródka.

Hotel Langa: P. Br. Seenus Teod., c. k. rotm., z Gródka. Hotel europejski: PP. Bogdanowicz Bernard, z Mostek. — Rubczyński Wład., z Jaśniszcza. — Papara Henr., z Potoka. — Dworski Alex, adw. kraj., z Przemyśla.

Hotel Śliwińskiego: P. Paszkucki Ign., z Horodłowic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. września.

PP. Bobrowski Karol, c. k. rotm., do Kijowic. — Bal Franc., do Tuli-głów. — Dulski Edw., do Ilawczy. — Hr. Humnicki Wład., do Rospucia. — Hr. Ożarowski Konst., do Krakowa. — Posselt Juliusz, c. k. podpułk., do Drohowyża. — Raday Teod. i Seraczin Teod., c. k. porucz., do Czerniowic. — Tyszkowski Antoni, do Trójcy.

Dnia 26. września.

PP. Br. Berstett, c. k. porucz., do Gródka. — Van Göthen, c. k. porucz., do Żółkwi. — Hr. Dzieduszycki Alex., do Izydorówki. — Dłużniewski Marc., do Winniczek. — Br. Ensck, c. k. rotm. i Csesany Wojc., c. k. porucz., do Gródka. — Iwański Aug., do Krakowa. — Hr. Kövenhüller i Krätzer, c. k. porucz., z Gródka. — Marnarsz Józ., do Kamionki wol. — Mocheln, c. k. porucznik, do Gródka. — Hr. Rzewuski Leon, do Krakowa. — Rubczyński Wład., do Jaśniszcza. — Hr. Spork, Br. Wimersperg, c. k. porucz., i Watesch Mi-kolaj, c. k. rotm., do Gródka.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgo-tnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	329.30	+ 9.4°	87.6	południowy	śl.	pogoda
2. god. po poł.	328.98	+ 17.8°	78.5	„	„	„
10. god. wiecz.	329.04	+ 11.6°	81.1	„	„	„

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Ubodzy w Paryżu**“, dramat w 7 aktach z francuskiego.

KRONIKA.

Wiadomości lokalne. Dnia 1. b. m. wybuchnął pożar w fabryce zapatek p. Józefa T. nr. 214 3/4, jednak zaraz i bez wyrządzenia szkody został ugaszony.

Dnia 5. b. m. o godzinie pół do 8 rano spadła z drugiego piętra pięcioletnia córka Leibischa M. liweranta słomy mieszkającego w domu pod nr. 432 3/4.

Dnia 10. b. m. przyaresztowano tu złodziejkę 13 letnią Teklę Z., która według własnego zeznania popełniła w krótkim czasie przy sposobności obnoszenia gruszek, sześć kradzieży w pieniądzech i innych kosztownościach u rozmaitych osób. Ta dziewczyna została odesłaną do karnego sądu wraz z swoją matką Anną Z., która wspierała te zbrodnie i u której znaleziono pokradzione rzeczy.

W pierwszej połowie b. m. aresztowała straż nadzorcza niejaką Maryę S. za żebranie. W czasie jej aresztacji wykradziono jej kwotę 132 złr., którą przechowywała w brogu siana. Sprawców tej kradzieży Jana M. i Maryę D. powiodło się odkryć i oddać do sądu karnego. Lecz Jan M. równocześnie był poszkodowanym, gdyż z owej 132 złr. kradzionej kwoty ukradł mu inny złodziej 60 złr. Wydano natychmiast rozkaz śledzić za sprawcą tej drugiej kradzieży; a ma to być parobek do koni Karol K. z kochanką swoją Magdaleną N.

Na pieniężne kary zasądzono:

a) Za znieważenie święta, szynkarzów Gedali R., Mendel P. i czapkarza Jakóba S.

- b) Za przestępstwo przepisów zamykania, szynkarza Samuela S.
- c) Za nieupoważnioną zabawę z muzyką, szynkarzów Stanisława T. i Grzegorza T.
- d) Za przestępstwo przepisów meldunkowych, właściciela domu Juliusza G.

Odebrauc pieniężne kwoty przeznaczono na fundusz miejscowych ubogich; — W nocy z 15. na 16. b. m. wszczął się pożar w Kosowie (obwodzie kołomyjskim) na przedmieściu Monastersku w domu izraelity Leib K., i w krótkim czasie zgorzało 11 domów. Z czego powstał ogień niewiadomo dotąd; są tylko domysły, że był podłożony z nienawiści ku rzeczonemu izraelicie Leib K.

— W Woli wysockiej, w obwodzie żółkiewskim, zgorzał w nocy z 11. na 12. z. m. dom izraelity Mojżesza G. i stajnia z 18 krowami.

— Francuski minister marynarki otrzymał z Kantonu od admirała Rigault de Genouilly 5 skrzyń rozmaitych dzieł artystycznych, które przeznaczył do muzeum Louwru. Między innymi znajduje się bogini „Cangua“ i jej kaplica z drzewa; piękna rzeźba tej kaplicy i oryginalność statuy będzie ozdobą tego muzeum.